

Dr hab. Zofia Wyszowska, prof. UMK

Bydgoszcz, 21.01.2019 r.

Wydział Nauk o Zdrowiu

Zakład Ekonomiki Zdrowia

Collegium Medicum UMK

Recenzja pracy doktorskiej

mgr Adama Aleksandra Andrzejuka

pod tytułem: „Efekty ekonomiczne procesów koncentracji w przemyśle farmaceutycznym”
wykonanej na Wydziale Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w
Warszawie.

Promotor: dr hab. Jakub Kraciuk, profesor SGGW, promotor pomocniczy dr inż. Janusz
Majewski.

Podstawy formalne

Recenzja została opracowana w odpowiedzi na pismo Dziekana Wydziału Nauk
Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie dr hab. Jarosława
Gołębiewskiego, prof. SGGW, informujące o powierzeniu mi funkcji recenzenta rozprawy
doktorskiej mgr Adama Andrzejuka wskazujące, by recenzja zawierała szczegółowo
uzasadnioną ocenę spełnienia przez rozprawę doktorską warunków określonych w art. 13 ust.
1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz.U. z 2017 r.
poz. 1789) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 Przepisy wprowadzające ustawę –
Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669).

Uwagi wstępne

Zgodnie z ustawą o stopniach i tytule naukowym recenzji podlega oryginalność problemu
badawczego, poziom wiedzy teoretycznej kandydata w danej dziedzinie i dyscyplinie
naukowej, umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Kandydata,
udokumentowanie pracy z istniejącym dorobkiem naukowym.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska obejmuje 203 strony tekstu, bibliografię,
streszczenie w języku polskim i angielskim, spis tabel i rysunków oraz aneks. Praca zawiera
67 tabel i 26 rysunków, które w większości są opracowaniami własnymi Doktoranta. W
Aneksie Doktorant zamieścił 5 tabel oznaczonych literami alfabetu, a tabele są opracowaniem

własnym na podstawie danych z różnych dostępnych źródeł. W bibliografii Doktorant zamieścił na 22 stronach 313 pozycji, tym 207 z nich to pozycje anglojęzyczne.

Rozprawa doktorska mgr Adama Aleksandra Andrzejuka składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz podsumowania i wniosków. Układ pracy jest typowy dla rozprawy doktorskiej, objętość rozdziałów, poza pierwszym, jest do siebie zbliżona, co świadczy o dbałości Doktoranta o właściwą objętościowo strukturę pracy.

Problem badawczy rozprawy

We wstępie Autor uzasadnił wybór tematu, podkreślił znaczenie fuzji i przejęć w procesie globalizacji, zaznaczył, że oczekiwane cele procesu koncentracji przedsiębiorstw w praktyce nie zawsze zostają zrealizowane. Fuzje i przejęcia stanowią nieodłączny element procesów koncentracji w gospodarce światowej i różne sektory gospodarek mają zróżnicowane motywy przejmowania przedsiębiorstw. Chociaż istnieją obszerne treści opisujące fuzje i przejęcia przedsiębiorstw różnych branż w kraju i na świecie, to istnieją luki w szczegółowych badaniach dotyczące przemysłu farmaceutycznego. Doktorant podjął się więc przedstawienia bardzo aktualnie ważnej problematyki, wartej naukowej analizy. Badania można traktować jako istotne w obszarze rozwoju przemysłu farmaceutycznego a wyniki rozprawy z powodzeniem mogą być wykorzystywane w zarządzaniu tym sektorem gospodarki.

Założenia metodyczne

Głównym celem pracy, jak pisze Doktorant, było „określenie wpływu koncentracji na rentowność publicznych spółek farmaceutycznych na rynku światowym oraz stopy zwrotu z ich akcji”. Doktorant wymienił jeszcze siedem celów dodatkowych, z których trzy pierwsze nie dotyczą branży farmaceutycznej, i moim zdaniem nie powinny w tym miejscu być wymieniane, gdyż temat pracy mówi o przemyśle farmaceutycznym. Nie są one również połączone z hipotezami, które prawidłowo są sformułowane i dotyczą przedsiębiorstw farmaceutycznych.

W celu zweryfikowania hipotez Doktorant korzystał z zróżnicowanych metod badawczych. Dla wykonania analizy spółek farmaceutycznych korzystał z statystyki opisowej, analizy wskaźnikowej, analizy skupień, modelu DuPonta. W podpunktach tego rozdziału Doktorant wyczerpująco wyjaśnił, w jaki sposób weryfikowano hipotezy badawcze. Do weryfikacji hipotezy pierwszej Autor wykorzystał trzy wskaźniki: rentowność aktywów (ROA), rentowność kapitałów własnych (ROE) oraz rentowność sprzedaży (ROS). Wybrane

wskaźniki można uznać za uzasadnione i wystarczające, chociaż, jak wiemy, wskaźnikowa analiza finansowa oferuje wiele innych wskaźników. Moim zdaniem zbyt szczegółowo, można uznać, że podręcznikowo, Doktorant wyjaśnił znaczenie tych wskaźników, oraz istotę modelu DuPonta, co w pracy doktorskiej nie jest konieczne. Do weryfikacji hipotezy drugiej zastosowano metodę obliczania nadzwyczajnych stóp zwrotu dla inwestorów z akcjami przemysłu farmaceutycznego. Hipotezę trzecią zweryfikowano za pomocą metody wskaźnikowej. Zastosowane nazwy wskaźników zostały przedstawione w oryginalnym ich brzmieniu w języku angielskim, co można uznać za słuszne z uwagi na fakt, że nie wszystkie pozycje rachunkowe Krajowych Standardów Rachunkowości odpowiadają pozycjom amerykańskim. Źródłem danych dla weryfikacji hipotez były amerykańskie bazy danych spółek giełdowych a dla oceny wpływu przejęć na liczbę przeprowadzanych testów klinicznych korzystano z amerykańskiej rządowej biblioteki medycznej. Dla weryfikacji każdej z hipotez korzystano po weryfikacjach z różnych liczb przedsiębiorstw, brakuje w tym miejscu wyjaśnienia, jakie ta sytuacja wnosi utrudnienia, czy ograniczenia, czy uzyskiwane wyniki badań i formułowane wnioski mogą być uogólniane czy odnoszone tylko do obiektów badanych.

Na podstawie przedstawionej do oceny pracy uważam, że sformułowanie tematu pracy, celu głównego i celów dodatkowych oraz hipotez badawczych pozwala na oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Uwzględniając umiejętność korzystania przez Doktoranta z wielu narzędzi i technik badawczych, w tym także umiejętność wyboru z wielkiej oferty wskaźników tych, które są odpowiednie dla rozwiązania wyznaczonych zadań, oraz doceniając umiejętność swobodnego posługiwania się amerykańskimi bazami danych spółek giełdowych stwierdzam, że Autor potrafi samodzielnie prowadzić badania naukowe.

Merytoryczna wartość rozprawy

Rozdział pierwszy nazwany „Cele, zakres i metody badawcze” Autor podzielił na 3 punkty i ostatni z nich jeszcze podzielił na dwa podpunkty. Uważam, że punkt ten mógł być nazwany „Materiał źródłowy i narzędzia analizy”. W podpunkcie drugim nazwanym „Metodyka badań” Doktorant w treści pracy wyodrębnił dodatkowych pięć podpunktów, które nie są zgodne ze spisem treści i moim zdaniem taka pogłębiona punktacja nie jest potrzebna.

W rozdziale drugim nazwanym „Procesy koncentracji w teoriach ekonomii” liczącym 40 stron Doktorant zawarte treści podzielił na 6 podpunktów a te jeszcze na kolejne 13 podpunktów. Podpunkt 2.4.2 nazwany „Teoria menedżerska” podzielił jeszcze głębiej na trzy części (2.4.2.1; 2.4.2.2; 2.4.2.3) gdzie opisał model Baumol’a, Williamson’a oraz Marris’a.

Charakterystyki modeli są bardzo krótkie, a podział nie jest zamieszczony w spisie treści pracy. Moim zdaniem zamieszczony podział rozdziału na części jest zbyt rozdrobniony. W tym rozdziale na pozytywną ocenę zasługują zawarte treści merytoryczne. Wprowadzają one czytelnika w wyczerpujący sposób w problematykę procesów globalizacji, miar koncentracji, istotę fuzji i przejęć przedsiębiorstw. Moim zdaniem na szczególną i pozytywną ocenę zasługują treści dotyczące teorii efektywności oraz patentów i innowacji. Autor pracy uzasadnia, że efektywność jest pojęciem skomplikowanym, jest miernikiem racjonalności gospodarczej, może być ujmowana na wiele sposobów, a sam efekt jest różnie definiowany. Doktorant wyjaśnia efektywność ekonomiczną, techniczną, organizacyjną, efekt synergii, skali i zakresu, podaje sposoby i cele pomiaru efektywności przed przejęciem i po przejęciu. W sposób przybliżający szczególną rolę pełnioną przez firmy farmaceutyczne przedstawił na tle teorii patentów i innowacji i wyjaśnił powstawanie tzw. klifu patentowego.

Rozdział trzeci pracy, nazwany „Motywy, efekty oraz współczesny rynek fuzji i przejęć” liczy 34 strony i został podzielony na 6 części, gdzie dwie z nich, pierwsza i ostatnia, nie mają podpunktów, a pozostałe cztery mają jeszcze po 3 podpunkty. Moim zdaniem takie szczegółowe tworzenie podpunktów jest zbędne.

W zakresie merytorycznym w tej części pracy Doktorant w sposób jasny, szczegółowy i z podanymi przykładami scharakteryzował motywy fuzji i przejęć i na uwagę zasługuje syntetyczne przedstawienie w zestawieniu tabelarycznym motywów fuzji i przejęć. Prezentacja fuzji i przejęć w tej części pracy w ujęciu międzynarodowym i historycznym jest ważnym tłem dla dyskusji wyników badań. Najważniejszym aspektem zawartym w tym punkcie pracy jest podkreślenie znaczenia problemu dopasowania odrębnych kultur i zwyczajów panujących w łączących się firmach oraz dostrzeganie znaczenia dla skutecznego przeprowadzania transakcji fuzji i przejęć potencjału uczenia się organizacji. Dyskusja prowadzona przez Autora pracy dotycząca przewidywania fuzji i przejęć prowadzi do stwierdzenia, że stosowane metody nie odpowiadają prawidłowo, które spółki mogą stać się celem przejęcia, Autor wskazuje także na wady metod i baz danych, a przykłady nie dotyczą przemysłu farmaceutycznego. Moim zdaniem treść zawarta w podpunkcie 3.5.2, w którym w jednym akapicie „wyjaśniana” jest oczywista różnica wartości fuzji i przejęć pomiędzy sprzedającym i nabywcą niczego istotnego do merytorycznej wartości pracy nie wnosi i nie powinna stanowić oddzielnego podpunktu. Trendy przedstawiające wartości i liczby międzynarodowych fuzji i przejęć na świecie, w regionach i państwach pokazują, że Doktorant posiada duży zakres wiedzy z zakresu międzynarodowych rynków finansowych, swobodnie posługuje się bazami danych i poprawnie merytorycznie interpretuje przyczyny i

skutki kształtujących się trendów. Zamieszczone zestawienia tabelaryczne oraz rysunki stanowiące opracowanie własne Autora na podstawie dostępnych baz danych stanowią ważną część oryginalnych opracowań.

Rozdział czwarty „Światowy przemysł farmaceutyczny” liczący 45 stron Autor podzielił na sześć części, gdzie w czterech z nich występują jeszcze dalsze podziały. Doktorant w tym rozdziale wymienia znaczenie nowoczesnych leków w poprawianiu ich skuteczności działania oraz charakteryzuje historię nowoczesnej branży farmaceutycznej. Wspomina odkrycia Louisa Pasteura, Roberta Kocha, struktur DNA, penicyliny i rolę tych odkryć dla rozwoju biologii molekularnej, współczesnej genetyki, rozwoju przemysłu farmaceutycznego. Autor bardzo szczegółowo charakteryzuje kolejne odkrycia, w tym wymienia antybiotyki, substancje o szerokim zakresie aktywności farmakologicznych, wprowadzenie sulfamidów, kortyzonu, szczepionek. Najważniejsze dla realizowania celów pracy są te fragmenty, które informują o łączeniu się przedsiębiorstw jeszcze w pierwszych dekadach minionego wieku i efektach tych połączeń oraz te, które wyjaśniają ideę ochrony patentowej. Autor w tej części pracy wspomina o jakości leków i regulacjach w branży farmaceutycznej i informuje że światowym standardem przemysłu farmaceutycznego są badania przedkliniczne i kliniczne z podwójnie ślepą próbą oraz zatwierdzanie leków. W tym podpunkcie pracy najważniejszą jej częścią jest zagadnienie ochrony własności intelektualnej, wyjaśnienie wygaśnięcia patentu i produkowania leków generycznych, rola marek oryginalnych i generycznych. Punkt pracy 4.4 jest istotą tego rozdziału, i pracy, gdyż charakteryzuje szacowanie kosztu wytworzenia nowego leku a informacje zawarte na rysunku nr 10 pokazują zmiany kształtujące się w latach 1970 -2000 w mln USD. Ważna jest także informacja o strukturze podziału wydatków na działania badawczo-rozwojowe.

Rozdział piąty Doktorant nazwał „Przedsiębiorstwa farmaceutyczne uczestniczące w procesach koncentracji”. Rozdział ten liczy 27 stron, został podzielony na trzy podpunkty i każdy z nich zawiera jeszcze głębszy podział. W części pierwszej została dokonana charakterystyka przedsiębiorstw farmaceutycznych. Ważną treścią w tej części pracy jest wyjaśnienie angażowania zasobów w działalność badawczo-rozwojową w firmach farmaceutycznych i prezentowania tych zdarzeń w rachunkowości przedsiębiorstw. Firmy farmaceutyczne przeznaczają duże nakłady na badania i rozwój, środki te księgowi często traktują jako koszty operacyjne, co prowadzi do rozbieżności pomiędzy wartością księgową spółek i ich wartością rynkową. Chciałabym, aby podczas obrony pracy Doktorant szerzej wyjaśnił tę sytuację, dlaczego przyjmuje się takie zachowania i jakie są konsekwencje. Kolejnym ważnym fragmentem pracy jest nakreślenie trudności oceniania spółek

farmaceutycznych, które zaczynają się już przy różnorodnych ich podziałach i klasyfikacjach. Doktorant przedstawił spółki i branże z najwyższą kapitalizacją i z niższą kapitalizacją i poprawnie merytorycznie uzasadnił kształtujące się różnice. Istotne jest podkreślenie miejsca i roli w tych ocenach branży biotechnologicznej. Doktorant w formie dyskusji przedstawił, w jaki sposób kilkadziesiąt przedsiębiorstw farmaceutycznych w wyniku koncentracji kapitałowej przekształciło się w największe spółki farmaceutyczne o globalnym zasięgu. Te korporacje nadal cechują się częstymi transakcjami fuzji i przejęć, a część z tych transakcji motywowana jest szokami jakie następują w wyniku wygaszania patentów. Niektóre transakcje fuzji i przejęć mają wydłużony okres ich wykonania, lub są ogłoszone, ale do nich nie dochodzi, a przyczyn jest wiele, powodują to między innymi regulacje antymonopolowe i podatkowe, przejęcia wrogie, wycofanie się z transakcji. Doktorant wykazał, że rynek tej grupy przedsiębiorstw nie jest jednolity, spotyka się wiele podziałów, co utrudnia prowadzenie analiz, a w porównaniach korzysta się z wielu serwisów informacyjnych, dane obejmują różne okresy, występują również luki w sprawozdawczości. Spółki przemysłu farmaceutycznego dla transakcji powyżej 10 mld USD w latach 2007-2017 wskazywały, że najważniejsze cele konsolidacji, to wzmocnienie asortymentu, dywersyfikacja produktowa, klify patentowe, także nowe rynki zbytu i inwersja podatkowa.

Doktorant do grupy badawczej włączył spółki nie tylko amerykańskie, ale również z innych rejonów świata, często były one objęte podwójnym listingiem. Duże uznanie należy się Doktorantowi za poszukiwanie danych w wielu serwisach, zgromadzenie danych o spółkach, wykonanie obliczeń i zamieszczenie w pracy wyników tych dokonań, ważnych dla zrealizowania celów i weryfikacji hipotez.

Doktorant pokazał liczby spółek przemysłu farmaceutycznego z podziałem na branże. W podziale branżowym dominują spółki biotechnologiczne. Doktorant poszerzył zakres informacji o spółkach przemysłu farmaceutycznego pokazując liczby dokonanych fuzji i przejęć w okresie ich istnienia. Przedstawił agregaty kapitalizacji rynkowej, aktywów, zobowiązań długoterminowych, kapitału własnego, zysku netto i przychodów ze sprzedaży dla 815 spółek na koniec 2017 roku. Te dane finansowe zostały wzbogacone o wskaźnik rentowności aktywów (ROA), wskaźnik rentowności kapitału (ROE) oraz wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS). Następnie wykonał wyliczenia zagregowanych danych finansowych oraz wskaźników rentowności dla spółek przemysłu farmaceutycznego w podziale dla branż. W interpretacji wyników zwrócił uwagę na pozycję spółek z grupy Big Pharma, znaczenie ubezpieczeń zdrowotnych, pozycję producentów farmaceutycznych. Interpretacja wyników badań pozwala sądzić, że Doktorant dobrze zna specyfikę przemysłu

farmaceutycznego. Do podziału spółek na grupy Doktorant zastosował metodę k-średnich, a jako zmienne grupujące wybrał dwa wskaźniki ekonomiczno-finansowe, te wskaźniki to kapitalizacja rynkowa oraz liczba przeprowadzonych fuzji i przejęć. Analiza skupień pokazała, że najlepszy podział spółek farmaceutycznych istnieje w obrębie trzech grup. Algorytm postępowania podczas grupowania i merytoryczna charakterystyka wydzielonych grup spółek pozwala stwierdzić, że doktorant swobodnie posługuje się w wybranej metodzie grupowania i poprawnie podkreślił istotne cechy wydzielonych grup. Moim zdaniem tak szczegółowy opis metody powinien być przedstawiony w rozdziale pierwszym – Cele, zakres i metody badawcze- a w rozdziale piątym powinny być przedstawione wyniki badań, ale jest to sprawa dyskusyjna i nie umniejsza wartości pracy. . Przeprowadzona dyskusja naukowa rozdziału piątego jest wartościową częścią pracy.

W rozdziale ostatnim, szóstym, nazwanym „Analiza procesów koncentracji w przemyśle farmaceutycznym”, liczącym 36 stron, Doktorant przedstawił wyniki badań dotyczące wpływu fuzji i przejęć na rentowność przedsiębiorstw przejmujących, wpływu przejęć spółek publicznych w przemyśle farmaceutycznym na zyski akcjonariuszy oraz wpływu fuzji i przejęć na działalność badawczo-rozwojową. Na pozytywną uwagę zasługuje wnikliwy przegląd literatury dotyczący wcześniejszych badań dotyczących skutków dokonywanych fuzji i przejęć i syntetyczne przedstawienie zgromadzonych danych. Dla oceny wpływu fuzji i przejęć wykorzystano wskaźniki rentowności aktywów, kapitałów i sprzedaży, dokonano analizy skupień oraz analizy przyczynowej z wykorzystaniem metody Du Ponta. Doktorant dokładnie przedstawił sposób postępowania dotyczący doboru 31 jednostek, uzasadnił przyjęty okres badań, wyjaśnił, dlaczego porównywał wyniki 31 jednostek z całą branżą, podkreślił, że duże przedsiębiorstwa farmaceutyczne dokonują wielu transakcji fuzji i przejęć, a spółki Big Pharma pomimo dużej siły rynkowej i kapitalizacji są specyficzną grupą przedsiębiorstw i nie zawsze reprezentują zjawiska zachodzące w całym przemyśle farmaceutycznym. Zbudowany model Du Ponta dla poszczególnych okresów przed przejęciem oraz po dokonaniu przejęcia dla analizowanych 31 przedsiębiorstw farmaceutycznych oraz całej branży farmaceutycznej pokazujący marżę zysku netto, wskaźnik rotacji aktywów i mnożnik kapitału własnego w istotny sposób wzbogaca pracę. Pogłębiona analiza przyczynowa wskaźników ekonomicznych przeprowadzona za pomocą metody różnicowania dla każdego przedsiębiorstwa pokazała, że w przypadku spółek przemysłu farmaceutycznego sprawdzają się elementy teorii Baumola. Doktorant szczegółowo wyjaśnił sposób i kryteria doboru spółek do analizy wpływu przejęcia spółek na stopy zwrotu. Przeprowadzone obliczenia i ich analiza pokazała, że akcjonariusze spółek

przejmujących w przemyśle farmaceutycznym nie zawsze mogą spodziewać się poprawy zysków. Na uwagę zasługuje podkreślenie przez Doktoranta znaczenia w przejęciach klifu patentowego oraz ryzyka niedopasowania kulturowego łączących się firm. Koszty prac badawczo-rozwojowych w firmach farmaceutycznych i ich relacje odnoszone do przychodów ogółem są szczególnie ważne, dlatego analiza wskaźnikowa dotycząca działalności badawczo-rozwojowej dla wybranych do oceny 33 przedsiębiorstw przejmujących i całej branży jest ważna a interpretacja uzyskanych wyników wskazuje, że Doktorant posiada dużą wiedzę z tego obszaru prowadzonej działalności. Kształtujące się trendy liczby testów klinicznych rozpoczętych w spółkach sektora farmaceutycznego notowanych na giełdach amerykańskich i wszystkich podmiotach rejestrujących się w Stanach Zjednoczonych oraz liczby pacjentów biorących udział w testach klinicznych są przedstawione w sposób wystarczający. Ważne, że Doktorant wspominał również o testach dla chorób rzadkich oraz podkreślił, że fuzje i przejęcia wydają się nie mieć wpływu na liczbę podejmowanych testów klinicznych.

Moim zdaniem podsumowanie i wnioski Doktorant przedstawił zbyt obszernie i czytelnik musi doszukiwać się zdań, które dotyczą tylko wyników badań, weryfikacji hipotez i są wnioskami. Znaczenie koncentracji kapitałów, w tym fuzji i przejęć, podawanie motywów angażowania się w transakcje fuzji i przejęć, opis istoty koncentracji kapitałowej, to treści które są powtórzeniem, mogą znajdować się we wstępie pracy.

Uwagi szczegółowe

- str. 19 powinno być „została użyta” jest ‘zostanie użyta’,
- str. 20, jeżeli stosujemy Ad 1, Ad 2, Ad 3, Ad 4, to na str. działania również powinny mieć oznaczenie 1, 2, 3,4.
- str. 66 „wypuszcza na rynek”, 157 – „to da się zauważyć” , str. 106 „interes” – to zbyt potocznie i żargonowo,
- str. 40 – brak ujednoczenia słownictwa np. „menedżerowie”, „menadżerskich”,
- niektóre podpunkty posiadają zbyt krótką treść np. rozdział 1.3 można nazwać „Materiał źródłowy i narzędzia analizy” i ten jeden akapit nie musi być oddzielnym podpunktem, podobnie podpunkt 3.5.2. „Wyjaśnienie różnicy...” zawiera tylko jeden akapit,
- zbyt często zdania zaczynają się od słowa „Ponadto” str. 61, 69, 93, 105, 119, 120, 130, 137,
- str. 104, tab. 19 jest opisie w główce tabeli „Wartość” a w treści tabeli są nazwy branż,
- spis treści pracy zbyt szczegółowy i nadmiernie rozbudowany,
- potknięcia interpunkcyjne zaznaczyłam w tekście pracy.

- rys. 11 str. 149 Wybrane transakcje fuzji i przejęć w przemyśle farmaceutycznym w okresie 1995-2015 o wartości powyżej 1 mld USD - jest nieczytelny,
 - w wielu zestawieniach tabelarycznych w każdym wierszu wpisany jest %, wystarczy tę informację podać przy tytule tabeli lub w charakterystyce główki tabeli.
 - w rozdziale 1.2 Metodyka badań, w treści pracy są zawarte podpunkty (1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4, 1.2.1.5) których nie ma w spisie treści pracy,
- Wymienione uwagi szczegółowe wynikają z obowiązków recenzenta, nie umniejszają wartości pracy, a niektóre z nich są dyskusyjne.

Podsumowanie

Całościowy układ pracy jest przejrzysty, opisy wyników badań są logiczne i wyczerpujące. Na podkreślenie zasługuje wysoka wartość merytoryczna pracy oraz staranna strona edytorska. Biorąc pod uwagę opisane wcześniej walory pracy uważam, że rozprawa doktorska Pana mgr Adama Aleksandra Andrzejuka „Efekty ekonomiczne procesów koncentracji w przemyśle farmaceutycznym” stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego problemu naukowego w dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinie ekonomia, Doktorant wykazał się wiedzą teoretyczną w zakresie badanej problematyki i dyscypliny oraz udowodnił, że posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych. W ten sposób zostały spełnione warunki art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669). Zatem stwierdzam, że przedłożona do oceny praca spełnia wszystkie wymagania stawiane rozprawom doktorskim, uzyskuje pozytywną ocenę i stawiam wniosek do Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie o dopuszczenie mgr Adama Aleksandra Andrzejuka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

